

ENTREVISTA AMB CRISTINA GARMENDIA, MINISTRA DE CIÈNCIA I INNOVACIÓ

"El compromís és passar en 6 anys del 20% d'estudiants becats al 40%"

JORDI CASABELLA / ANTONIO YAGÜE

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 22.03.09

LLOC I ANY DE NAIXEMENT: SANT SEBASTIÀ (GUIPÚSCOA), 1962

FORMACIÓ: DOCTORA EN BIOLOGIA

TRAJECTÒRIA: PROFESSORA DE GENÈTICA I EMPRESÀRIA DEL SECTOR DE LA BIOTECNOLOGIA

Fa una mica menys d'un any que Cristina Garmendia va agafar les regnes d'un ministeri de nova creació que aglutina les competències universitàries. A ella li ha tocat lidiar amb els recels i protestes que ha suscitat l'adaptació d'Espanya a l'espai europeu d'educació superior en la seva recta final. El seu ànim afable no sembla afectat per aquesta circumstància.

--¿Per què hi ha una onada de protestes contra el pla de Bolonya?

--Els focus anti-Bolonya estan molt segmentats. Aquest fet explica la diferència que hi ha hagut de resposta, per territoris i àmbits, davant l'última convocatòria de vaga, que no ha arribat al 2%. Hi ha col·lectius de professors i estudiants en el camp de les humanitats i les ciències socials, per exemple, que interpreten que la missió investigadora que fomentem a la universitat suposa una amenaça per a la dimensió humanística, quan el que volem és que la formació en valors i l'esperit

crític hi sigui molt present. I crearem un grup de treball, presidit per Gregorio Peces-Barba, per potenciar aquesta dimensió.

--¿Creu que el professorat està il·lusionat amb la reforma?

--Els professors estan duent a terme una feina molt entusiasta en l'adaptació de les titulacions a Bolonya. Ells són els grans protagonistes de la millora de la metodologia docent. Hem de comptar amb un sistema en què els apunts no puguin substituir els professors, on l'estudiant vulgui anar a classe perquè estigui convençut del valor que afegeix a la seva formació el professor, assistir a un seminari o treballar en grup.

--Bolonya ha desprivatitzat els màsters, per exemple, que ara s'ofereixen a preus públics. ¿Per què sobresurt, doncs, el discurs sobre els riscos de la mercantilització de la universitat?

--Hi ha confusió. Ens hauria d'enorgullir saber que la universitat finançada amb els impostos de tots compta amb actius fruit de la seva investigació que són d'interès per a la indústria. No obstant, alguns moviments titllen de liberal l'activitat de venda dels resultats de la investigació al sector privat. Llavors, jo dic: ¿és més progressista regalar-los?

--Potser no s'ha explicat bé.

--És cert, no ho hem sabut fer. S'ha d'explicar que per fer una política socialment compromesa hem de ser capaços que els beneficis empresarials retornin a la institució universitària. Que part del finançament provingui de la transmissió del coneixement al sector privat no té res a veure amb el fet que aquest dicti com ha de ser la universitat. La transferència de coneixement a la societat és una de les tres missions encomanades a la universitat moderna, juntament amb la

docència i la investigació, fora que es vulgui tornar enrere. I això no té res a veure amb Bolonya.

--¿Com s'aconsegueix garantir la col·laboració entre la universitat i l'empresa sense aixecar suspicàcies?

--La fórmula passa per enfortir les unitats universitàries de transferència del coneixement, professionalitzant-les, de manera que es fixin unes regles transparents que regulin la relació entre els grups d'investigació i l'empresa privada i que en garanteixin el bon funcionament. Si som capaços d'arribar a acords que siguin visibles on guanyin totes les parts, llavors estarem en una etapa diferent.

--En l'última dècada el percentatge de becaris amb prou feines ha variat. I això ha passat dintre d'un cicle d'expansió econòmica.

--Cal fer alguns matisos. Del 2004 al 2008, per exemple, hi ha hagut un increment pressupostari en beques del 58%, que és un esforç molt important. La política de beques és una prioritat del Govern i el compromís del Ministeri de Ciència i Innovació és el de duplicar el percentatge d'estudiants amb beca d'aquí a l'any 2015. És a dir, passar en sis anys del 20% actual al 40%. Amb independència de la situació econòmica, el pressupost de beques s'incrementarà any rere any.

--¿Què passarà amb les taxes?

--La política de beques s'ha de vincular amb la de taxes. Es pot considerar que el 100% estudiants tenen una beca amb independència de la seva situació econòmica, perquè paguen per curs entre el 10% i el 15%, del cost de la titulació que cursen. Hi ha altres models que van a un percentatge d'universitaris amb beca molt superior, però les taxes acadèmiques són molt superiors. Farà falta analitzar-ho.

--¿Què es farà primer?

--El prioritari és garantir que ningú es quedi sense accedir o continuar a la universitat per motius econòmics. El debat sobre la política de taxes serà ampli i consensuat amb les comunitats.

--¿Tenen èxit els préstecs?

--El programa de préstecs per als màsters no substituirà mai el de beques. És un eina independent que, partint de l'èxit que ha tingut, amb més de 3.500 sol·licituds, ha triplicat el pressupost.

--El ministre de Sanitat li ha demanat un augment de 3.000 places a les facultats de Medicina.

--A mi no m'ho pot demanar. Això és el resultat d'una anàlisi prospectiva que s'ha d'entendre i atendre. Aquest ministeri té una competència normativa i acreditativa. La resposta l'han de donar principalment les comunitats autònomes, que són les que tenen competències en matèria universitària i sanitària.

--¿Ha arribat el moment de reformar el calendari universitari per acomodar-lo a l' europeu com han proposat els rectors?

--Encara no ho hem discutit. Però totes les propostes que ens acostin a Europa i a promoure la mobilitat les hem d'estudiar i hem de buscar la manera d'enfocar-les.

--¿La llei de la ciència va al ritme previst? ¿Quan estarà a punt?

--En tenim l'esborrany, confeccionat per 25 experts, obert a debat intern amb altres ministeris, amb les comunitats autònomes i també amb

diversos estaments amb l'objectiu d'arribar a un consens i que sigui una norma que perduri. La idea és que pugui estar a punt l'any que ve.